

Proloog

Anne Frank (1929-1945) (hierna: Anne) is wereldberoemd. Miljoenen mensen over de hele wereld hebben haar dagboeken gelezen. De Anne Frank Stichting promoot Anne en haar gedachtengoed. De reizende tentoonstelling 'Anne Frank - een geschiedenis voor vandaag' is de meest bezochte Nederlandse expositie in het buitenland.

Mijn interesse voor de jodenvervolging in het algemeen, en die van Anne in het bijzonder ontstond geleidelijk. In 1994-1996 nam ik deel aan SIW (Stichting Internationale Vrijwilligersprojecten) - projecten in de voormalige concentratiekampen Sachsenhausen en Dachau in Duitsland. Ik wilde in gesprek gaan met jongeren uit verschillende landen. Ik was al een jaar of 30. De meeste jongeren begin 20. Maar je bent nooit te oud om te leren.

We discussieerden over het nazisme en de gevaren van het neonazisme en luisterden vol ontzetting naar de verhalen van voormalige kampgevangenen en verzetsstrijders. Ook vonden er discussies plaats onder leiding van historici in aanwezigheid van buurtbewoners. Gelukkig hadden sommigen de moed om deze zwarte bladzijde uit hun Duitse geschiedenis onder ogen te zien. Veel Duitsers echter wilden hun verleden niet onder ogen zien. We deden ook opgravingen en andere (gezellige) activiteiten. Activiteiten die er toe dienden om onderling begrip te kweken, maar ook om plezier aan elkaar te beleven.

Tijdens deze werkzaamheden werd ik getroffen door het contrast tussen de stilte in de voormalige concentratiekampen en de ellende van de gevangenen die tijdens de oorlog hier gevangen zaten. Ik werd bovenal getroffen door de wreedheid van het naziregime. Bijzonder schokkend vond ik de aanblik van lampenkappen die van mensenhuid waren gemaakt. Een aantal jonge deelnemers kon deze aanblik niet goed verwerken.

Het Achterhuis bezocht ik voor het eerst in 2001. Het Achterhuis maakt op veel mensen een diepe indruk. Ook op mij; ik voelde de spanningen van de onderduikers. Ik beseftte dat Anne in het web van de nazi's verstrikt was geraakt. Zij was uit haar leefomgeving gerukt en haar leven werd in de knop gebroken. Anne was geïnteresseerd in cultuur, religie en wetenschap en had een grote maatschappelijke belangstelling en was

Woonhuis familie Frank, Marbachweg 307, Frankfurt am Main

Woonhuis familie Frank, raam, zolder, Merwedeplein, Amsterdam

Via dit raam klom Anne (en ik) op het dakterras

Merwedeplein

Ik volg de bordjes naar de Rivierenbuurt en neem de afslag S109. Doordat er een evenement in de RAI is loopt het verkeer vast. Ik ken deze buurt niet en vraag aan een verkeersregelaar de weg; zij weet echter niet waar het Merwedeplein ligt. Nadat ik kaartmateriaal van “ Google ” bestudeer vind ik de Jekerstraat die leidt naar het Merwedeplein. Het is zondag en ik parkeer mijn auto (gratis) op de enige parkeerplaats op het Merwedeplein die nog vrij is. In de buurt van het Merwedeplein spreek ik de bekende voetballer Wim Kieft (geboren 1962). Later sprak ik met een meneer die van dezelfde leeftijd is als Anne en bij haar om de hoek woonde.

De flat op de achtergrond die ligt aan het Merwedeplein trekt vervolgens mijn aandacht. Ik herken de Wolkenkrabber van oude foto's. Op de oude foto's lijkt de flat kleiner in verhouding tot de omgeving, hetgeen te maken heeft met het groothoek effect van de oude camera's. De zon schijnt en de hemel is strakblauw. Het is rustig op straat en er spelen enkele kinderen.

Na WO-II woonden er nog verschillende families in het huis van Anne. Amsterdam behoort sinds 1997 tot het internationale netwerk van Vluchtsteden dat door Salman Rushdie (geboren 1947) in het leven is geroepen. In 2004 kocht woningbouwvereniging Ymere de woning aan het Merwedeplein en liet deze restaureren, omdat zij vindt dat deze woning een belangrijke historische en emotionele waarde vertegenwoordigt. Stichting Amsterdam Vluchtstad biedt buitenlandse schrijvers die in hun eigen land bedreigd worden onderdak in dit huis. De schrijvers willen hier rustig werken en willen geen bussen vol toeristen voor dit huis. Ik zie dan ook geen bordje met de vermelding dat Anne hier van 1934 tot 1942 heeft gewoond.

Ik kreeg toestemming om binnenopnamen te maken. Het huis van de familie Frank is in de stijl van de jaren '30 (her)ingericht. De indeling van het huis is ongewijzigd. Ik loop het portiektrapje op en bel aan bij de voordeur. Ik word vriendelijk ontvangen. Ik probeer de schrijfster die hier momenteel huist zo weinig mogelijk te storen. Ik ga aan het werk met mijn camera en statief. Een steile trap leidt naar de centrale hal. Links ligt de woonkamer. Een kamer en suite is gescheiden van de woonkamer door een schuifdeur. Nabij de keuken is een toilet. De keuken, de kamer van Otto en Edith en de kamer van Anne en Margot